

Sygn. akt I C 513/23

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2024 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Anna Lisowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Judyta Masłowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 marca 2024 roku

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko S. Ż.

o zapłatę

o r z e k a:

I. Zasądza od pozwanej S. Ż. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 3 158 zł (trzy tysiące sto pięćdziesiąt osiem złotych) z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 09.08.2023r. do dnia zapłaty.

II. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

III. Znosi między stronami koszty postępowania..

IV. Wyrokowi w pkt. I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 96/23

UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wytoczyła powództwo przeciwko S. Ż. o zapłatę kwoty 6 164,65 złotych z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 09.08.2023r. do dnia zapłaty. Nadto powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że roszczenie dochodzone pozwem powstało w związku z zawartą przez strony w dniu 28 kwietnia 2022 roku umowy pożyczki gotówkowej. Pozwana, poprzez podpisanie weksla 28 kwietnia 2022 roku zobowiązała się do zapłaty w dniu 8 sierpnia 2023 roku kwoty wskazanej na wekslu w wysokości 6 164,65 złotych. Powódka wezwała pozwaną do wykupu weksla, jednak do dnia sporządzenia pozwu pozwana nie dokonała żadnej wpłaty. Roszczenie stało się wymagalne w dniu 9 sierpnia 2023 roku.

Pozwana S. Ż. nie złożyła odpowiedzi na pozew i mimo należytego powiadomienia jej o terminie, nie stawiała się na rozprawie i nie żądała przeprowadzenia rozprawy w jej nieobecności.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28 kwietnia 2022 roku pomiędzy (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (reprezentowaną przez pośrednika kredytowego), a S. Ż. została zawarta umowa pożyczki gotówkowej nr (...), w ramach której S. Ż. przyznana została

do wypłaty kwota 3 500 złotych, natomiast całkowita kwota do zapłaty wynosiła 8 856 złotych. S. Ź. zobowiązała się do jej spłaty w 36 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych w wysokości po 246 złotych każda, płatnych do 7-ego dnia miesiąca począwszy od czerwca 2022 roku.

Z związku z udzieleniem ww. pożyczki S. Ź. zobowiązała się ponieść następujące koszty:

- opłatę przygotowawczą – 340 złotych,
- prowizję pośrednika finansowego – 177 złotych,
- prowizję pożyczkodawcy – 2 983 złotych.

Koszt powyższy wynosił łącznie 3 500 złotych i został skredytowany.

W dniu 28 kwietnia 2022 roku S. Ź. podpisała deklarację wekslową, a także weksel in blanco.

W czasie trwania umowy S. Ź. spłacił pożyczkę do kwoty 2 715 złotych.

W związku z zaprzestaniem spłaty przez S. Ź. zaciągniętej pożyczki, pismem z dnia 9 lipca 2023 roku (...) Spółka Akcyjna wypowiedziała umowę pożyczki gotówkowej nr (...) zawartą w dniu 28 kwietnia 2022 roku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia oraz wezwała S. Ź. do wykupu w terminie 30 dni weksla wypełnionego na kwotę 6 164,65 złotych. Zakreślony termin upłynął bezskutecznie.

(okoliczności bezsporne, dowód: umowa pożyczki z harmonogramem k. 10-13; weksel k. 9; pismo z 09.07.2023r. k. 16; dowód doręczenia k. 19 wykaz operacji finansowych na koncie pożyczkobiorcy k. 17)

Sąd zważył, co następuje:

W związku z niezłożeniem przez pozwaną odpowiedzi na pozew, niestawieniem się na rozprawie i brakiem jakichkolwiek wyjaśnień, Sąd zobligowany był do wydania w przedmiotowej sprawie wyroku zaocznego (art. 340 § 1 k.p.c.).

W takim przypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda dotyczące okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości, albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (art. 339 § 2 k.p.c. w zw. z art. 340 § 1 k.p.c.).

Twierdzenia pozwu uznaje się za budzące uzasadnione wątpliwości, m.in. w sytuacji, gdy dowody i twierdzenia przedstawione przez powoda są niekompletne, pozostawiają wątpliwości co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, nie przedstawiają pełnego obrazu rzeczywistości. W takiej sytuacji wydając wyrok sąd nie może oprzeć się wyłącznie na twierdzeniach powoda i należy przeprowadzić postępowanie dowodowe celem wyjaśnienia powstałych wątpliwości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 1972 r. w sprawie III CR 153/72).

Przedłożone Sądowi przez powódkę dokumenty nie budziły wątpliwości co do ich prawdziwości i wiarygodności. Niewątpliwie strony łączyła umowa pożyczki gotówkowej nr (...) zawarta w dniu 28 kwietnia 2022 roku, z której warunków pozwana nie wywiązała się w całości.

Zawarta przez strony niniejszego sporu umowa pożyczki jest, według obowiązującego w dacie zawarcia tej umowy stanu prawnego, umową o kredyt konsumencki określoną w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1028). Zgodnie z treścią tego przepisu przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550,00 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Jak z kolei stanowi przepis art. 720 § 1 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę

zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

Sąd zobowiązany był ocenić zasadność roszczenia powodowej spółki przez pryzmat całokształtu przepisów prawa materialnego, nie wyłączając przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych.

Nie można zapominać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego w ramach implementacji dyrektywy 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Kompetencja sądu do zbadania z urzędu tego, czy klauzula w umowie jest postanowieniem nieuczciwym, stanowi w tej sytuacji zarówno środek do realizacji celu określonego w art. 6 dyrektywy 93/13, to znaczy uniemożliwienia związania konsumenta nieuczciwym postanowieniem, jak i do przyczynienia się do osiągnięcia celu art. 7 tejże dyrektywy, ponieważ przeprowadzenie przez sąd z urzędu takiej oceny może działać jako czynnik odstraszający oraz przyczynić się do zapobiegania nieuczciwym warunkom w umowach zawieranych pomiędzy konsumentami, a sprzedawcami lub dostawcami (vide m.in. wyrok TS z 21.11.2002r. w sprawie C-473/00; wyrok TS z 27.06.2000r. w sprawie C-240/98).

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, z tym zastrzeżeniem, że nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W myśl art. 385¹ § 1 k.c., jeżeli postanowienie umowy zgodnie z zacytowanym powyżej przepisem nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3).

Sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 27.01.2011r. w sprawie VI ACa 771/10).

Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w których w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie "rażąco" należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 14.09.2011r. w sprawie VI ACa 291/11). Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 14.12.2010r. w sprawie VI ACa 487/10).

W ocenie Sądu, zastosowanie przez powódkę w umowie pożyczki wygórowanej prowizji, nieodzwoiercedlającej kosztów faktycznie poniesionych w związku z przygotowaniem umowy pożyczki i świadczonymi usługami, narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń, kształtuje obowiązki strony umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco narusza interesy konsumenta, a w konsekwencji stanowi niedozwolone postanowienia umowne.

Nie sposób, zdaniem Sądu, uznać, by właściwym dla natury umowy pożyczki było pobieranie wynagrodzenia prowizyjnego bliskiego kwocie wypłaconej pożyczki. W rozpoznawanej sprawie, koszt prowizji (2 983 zł) stanowi 85% pozaodsetkowych kosztów pożyczki wynoszących łącznie 3 500 złotych, a więc tyle, ile wypłacona pożyczkobiorcy kwota pożyczki.

Powyższe świadczy o zastosowaniu nadmiernego elementu obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzącego do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego. Stopień zachwiania tej równowagi pozostaje w sprzeczności z

zasadą swobody umów, która ograniczana jest nie tylko przez ustawę, ale także przez właściwość (naturę) stosunku oraz zasady współżycia społecznego. Wynagrodzenie prowizyjne stanowi wyłącznie dodatkowe źródło zysku przedsiębiorcy, które należy weryfikować w kontekście obejścia przepisów prawa o maksymalnych odsetkach umownych.

Tego rodzaju celowe działanie ma na celu osiągnięcie maksymalnego zysku na szkodę konsumenta, który ponosi niewspółmierne i nieproporcjonalne koszty uzyskania pożyczki w stosunku do samej kwoty, którą otrzymuje w związku z zawarciem umowy. Nie można oprzeć się wrażeniu, że działalność pożyczkodawcy polega na udzielaniu pożyczek osobom całkowicie nieorientowanym w realiach rynkowych bądź osobom zdeterminowanym pozostającym w trudnej sytuacji życiowej, które godzą się na wszelkie warunki aby uzyskać natychmiastowo środki pieniężne. Obciążanie klientów kosztami przekraczającymi wysokość bądź równymi wysokości wypłaconej im kwoty, przy uwzględnieniu, że umowa nie przedstawia w sposób uczciwy i rzetelny rzeczywistego zysku pożyczkodawcy w tym zakresie, jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym i sprzecznym z dobrymi obyczajami, które cechować powinien przecież szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka, a nie chęć maksymalnego zysku i zabezpieczenia swoich interesów kosztem konsumenta.

Mając na uwadze powyższe, uznając, że postanowienia umowne w zakresie prowizji pożyczkodawcy są niedozwolonym postanowieniem umownym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oraz biorąc pod uwagę kwotę spłaconą przez pozwaną, Sąd zasądził od pozwanej S. Ż. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 3 158 złotych (8 856 zł – 2 983 zł – 2 715 zł) z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 9 sierpnia 2023 roku do dnia zapłaty, a w pozostałej części powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. z uwagi na częściowe tylko (w 51%) uwzględnienie żądania pozwu.

Wyrokowi w punkcie I. Sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.